

Plenarinio posėdžio dokumentas

A8-0242/2016

19.7.2016

REKOMENDACIJA

dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir PAVB
EPS valstybių ekonominės partnerystės susitarimo sudarymo Europos
Sąjungos vardu projekto
(10107/2016 – C8-0243/2016 – 2016/0005(NLE))

Tarptautinės prekybos komitetas

Pranešėjas: Alexander Graf Lambsdorff

Procedūrų sutartiniai ženklai

- * Konsultavimosi procedūra
- *** Pritarimo procedūra
- ***I Įprasta teisėkūros procedūra (pirmasis svarstymas)
- ***II Įprasta teisėkūros procedūra (antrasis svarstymas)
- ***III Įprasta teisėkūros procedūra (trečiasis svarstymas)

(Procedūra pasirenkama atsižvelgiant į teisės akto projekte pasiūlytą teisinį pagrindą.)

TURINYS

	Psl.
EUROPOS PARLAMENTO TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PROJEKTAS.....	5
TRUMPAS PAGRINDIMAS	6
VYSTYMO SI KOMITETO NUOMONĖ	11
ATSAKINGO KOMITETO PROCEDŪRA	15

EUROPOS PARLAMENTO TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PROJEKTAS

dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir PAVB EPS valstybių ekonominės partnerystės susitarimo sudarymo Europos Sąjungos vardu projekto

(10107/2016 – C8-0243/2016 – 2016/0005(NLE))

(Pritarimo procedūra)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Tarybos sprendimo projektą (10107/2016),
 - atsižvelgdamas į Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir PAVB EPS valstybių ekonominės partnerystės susitarimo projektą (05730/2016),
 - atsižvelgdamas į prašymą dėl pritarimo, kurį Taryba pateikė pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 207 straipsnio 3 ir 4 dalis ir 209 straipsnio 2 dalį, taip pat pagal 218 straipsnio 6 dalies antros pastraipos a punktą (C8-0243/2016),
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 99 straipsnio 1 dalies pirmą ir trečią pastraipą ir 2 dalį, taip pat į 108 straipsnio 7 dalį,
 - atsižvelgdamas į Tarptautinės prekybos komiteto rekomendaciją ir į Vystymosi komiteto nuomonę (A8-0242/2016),
1. pritaria susitarimo sudarymui;
 2. paveda Pirmininkui perduoti Parlamento poziciją Tarybai, Komisijai ir valstybių narių bei PAVB EPS valstybių (Botsvanos, Lesoto, Mozambiko, Namibijos, Pietų Afrikos ir Svazilando) vyriausybėms ir parlamentams.

TRUMPAS PAGRINDIMAS

Ekonominės partnerystės susitarimų istorija

Kai 2000 m. buvo sudarytas Kotonu partnerystės susitarimas, jame buvo raginama iš esmės pakeisti nuo seno taikomas vienašales prekybos lengvatas, kurios beveik 40 metų galiojo palaikant ekonominius ir politinius Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno (AKR) valstybių grupės ir Europos Sąjungos santykius. Pagrindinė priežastis buvo ta, kad šių vienašalių lengvatų poveikis nuvylė. Visų pirma AKR grupės prekybos dalis ES rinkoje nuolat mažėjo ir dauguma šalių nesugebėjo naudotis šiomis lengvatomis savo ekonominei struktūrai įvairinti. Be to, lengvatos buvo nesuderinamos su Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) taisyklėmis, nes jas taikant buvo diskriminuojamos AKR grupei nepriklausančios besivystančios šalys.

ES ir AKR grupė susitarė derėtis dėl abipusių, nors ir asimetrinių prekybos susitarimų – ekonominės partnerystės susitarimų. AKR šalys pačios nusprendė, kurioje regioninėje grupėje jos norėjo derėtis. Derybos dėl ekonominės partnerystės susitarimų (EPS) prasidėjo 2002 m. ir buvo tikimasi, kad jos bus užbaigtos iki 2007 m. pabaigos – tuomet nustojo galioti PPO įsipareigojimų atidėjimas. EPS buvo ne tik užtikrinama, kad AKR šalių produktams būtų suteiktas nuolatinis patekimas į ES rinką be muitų ir be kvotų, bet visų pirma jie buvo vystymosi priemonė, kuri AKR šalims teikė galimybę didinti savo pačių regioninės integracijos dinamiką ir palengvinti jų integraciją į pasaulio ekonomiką.

Šiuo metu visoms EPS nesudariusioms valstybėms taikoma ES *bendroji lengvatų sistema* (BLS) arba „*Viskas, išskyrus ginklus*“ (VIG) tvarka. Vis dėlto ES, siekdama išvengti rinkos sutrikdymo ir suteikti pakankamai laiko pasirašyti ir ratifikuoti susitarimą, tų šalių, kurios 2007 m. sudarė laikinąjį EPS, atžvilgiu priėmė Patekimo į rinką reglamentą – Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1528/2007, kuris įsigaliojo 2008 m. sausio 1 d. ir kuris sudarė sąlygas anksčiau taikyti EPS. Vėliau buvo priimtas sprendimas, kad Patekimo į rinką reglamento tvarka (laisva prieiga į ES) baigs galioti 2014 m. spalio 1 d. toms šalims, kurios nesudarė regioninio susitarimo arba nesiėmė būtinų veiksmų jų laikiniams EPS įgyvendinti. Botsvana, Namibija ir Svazilandas buvo vienos iš tų Patekimo į rinką reglamento šalių, kurios iki 2014 m. spalio 1 d. nesudarė regioninio EPS, ir Komisija tinkamai priėmė deleguotuosius aktus, pagal kuriuos šioms šalims toliau buvo taikomas Patekimo į rinką reglamentas, nurodyma, jog tikimasi, kad jos laikysis savo įsipareigojimo ir iki 2016 m. spalio 1 d. ratifikuos regioninį EPS.

ES ir Pietų Afrikos vystymosi bendrijos (PAVB) EPS

PAVB sudaro 15 narių. Septynios iš jų pradėjo derybas su ES dėl EPS kaip PAVB EPS grupė – Angola, Botsvana, Lesotas, Mozambikas, Namibija, Svazilandas ir Pietų Afrika. Iš pradžių Pietų Afrika dalyvavo kaip stebėtoja ir atliko pagalbinį vaidmenį, tačiau 2007 m. oficialiai prisijungė prie derybų.

ES ir PAVB EPS pagrindą sudaro Pietų Afrikos muitų sąjunga (PAMS) – seniausia muitų sąjunga pasaulyje. Mozambikas ir Angola, prisijungdami prie šios grupės, ketino išplėsti jau ir taip stiprius ekonominius ir prekybos ryšius su Pietų Afrikos muitų sąjunga. Kitos aštuonios PAVB valstybės narės (Kongo Demokratinė Respublika, Madagaskaras, Malavis, Mauricijus, Seišeliai, Tanzanija, Zambija ir Zimbabvė) dalyvauja kitų sudėčių regioniniuose EPS.

2007 m. pabaigoje Botsvana, Lesotas, Svazilandas, Mozambikas ir Namibija susitarė dėl

laikinojo tarpregioninio EPS su ES. Į laikinąjį EPS įtraukta nuostata, pagal kurią Angola ir (arba) Pietų Afrika gali netrukus prisijungti, jeigu jos to pageidauja. Tuo tarpu Angolai, kuri yra mažiausiai išsivysčiusi šalis, yra suteikta prieiga į ES rinką be muitų ir be kvotų pagal iniciatyvą „*Viskas, išskyrus ginklus*“, o ES ir Pietų Afrikos prekyba reglamentuojama pagal 1999 m. pasirašytą prekybos, plėtos ir bendradarbiavimo susitarimą (PPBS).

Botsvana, Lesotas, Svazilandas ir Mozambikas pasirašė laikinąjį EPS 2009 m. birželio mėn. Nors Namibija prieš daugiau nei **devynerius** metus parafavo susitarimą, vėliau nusprendė jo nepasirašyti.

Abi susitarimo šalys susitarė tęsti derybas dėl išsamaus regioninio EPS, kuris apimtų paslaugas, investicijas ir su prekyba susijusias taisykles. Faktiškai laikinąjį EPS pasirašiusios šalys 2010 m. sustabdė susitarimo ratifikavimo procesą, laukdamos išsamių regioninių derybų pabaigos.

2014 m. liepos 15 d. ES užbaigė derybas su šešiomis Pietų Afrikos vystymosi bendrijos (PAVB) EPS grupės valstybėmis – Botsvana, Lesotu, Namibija, Mozambiku, Pietų Afrika ir Svazilandu. Angola galiausiai nusprendė neparafuoti susitarimo, tačiau ateityje gali prie jo prisijungti pagal konkrečią susitarimo išlygą dėl prisijungimo.

Regioninė integracija ir sunkumai

PAVB EPS grupė yra labai įvairi. Šešių PAVB EPS grupės šalių gyventojai sudaro maždaug 100 mln. gyventojų, iš kurių pusė gyvena Pietų Afrikoje. Pasaulio banko duomenimis, 2014 m. šios grupės šalių BVP sudarė 410 mlrd. EUR, o jo 85 proc. sukūrė Pietų Afrika.

Grupėje yra bent dvi mažiausiai išsivysčiusios šalys (Lesotas ir Mozambikas), taip pat viena BRICS šalis (Pietų Afrika), kuri 1999 m. su ES pasirašė prekybos, plėtos ir bendradarbiavimo susitarimą (PPBS). Jei nebūtų sudarytas EPS, Svazilandas dėl BVP lygio įgytų BLS statusą, o Botsvana ir Namibija – didžiausio palankumo statusą.

Penkios PAVB EPS grupės valstybės yra Pietų Afrikos muitų sąjungos narės. Ši 1910 m. įkurta sąjunga yra seniausia muitų sąjunga pasaulyje. Ji taip pat taiko bendrą išorės tarifą. Mozambikas nėra Pietų Afrikos muitų sąjungos narys, tačiau su šia sąjunga nuo seno palaiko ryšius prekybos ir investicijų srityse.

2013 m. ES iš PAVB EPS grupės šalių importavo prekių už 31 mlrd. EUR, o į PAVB šalis eksportavo prekių už 33 mlrd. EUR. PAVB eksportą į ES sudaro nafta (23 proc., iš Angolos), deimantai (11 proc., iš Botsvanos), anglys (12 proc.), brangakmeniai, brangieji metalai ir žuvis (iš Namibijos) ir cukrus (iš Svazilando).

2009 m. EP rezoliucija dėl PAVB EPS

2009 m. kovo mėn. Europos Parlamentas balsavo dėl rezoliucijos dėl PAVB ir ES laikinojo EPS ir, be kita ko, ragino:

- sudaryti EPS, kuris atitiktų PPO;
- užtikrinti patekimą į ES rinką be muitų ir kvotų;
- remti esamą regioninę integraciją (Pietų Afrikos muitų sąjungą (PAMS));
- palaipsniui panaikinti ES žemės ūkio eksporto subsidijas;
- užtikrinti ES lankstumą eksporto mokesčių, išlygos dėl didžiausio palankumo statuso ir besikuriančios pramonės apsaugos srityse;

- nustatyti paprastesnes ir tobulesnes prekių kilmės taisykles, kurias taikant būtų skatinama regioninė kumuliacija;
- įtraukti skyrių dėl vystomojo bendradarbiavimo teikiant daugiau tinkamos paramos;
- pabrėžti TDO konvencijų laikymosi svarbą;
- užtikrinti įgyvendinimo stebėseną, kurią koordinuotų atitinkamas parlamentinis komitetas.

Susitarimas neįsigaliojo, nes jis buvo pasirašytas, bet nebuvo ratifikuotas.

Pagrindinės EPS nuostatos

Nors šis į vystymąsi orientuotas regioninis prekybos susitarimas šiuo metu apima tik prekybos prekėmis, vystomojo bendradarbiavimo ir prekybos ir darnaus vystymosi nuostatas, jame palikta galimybė derėtis dėl tolesnių nuostatų dėl paslaugų, investicijų, intelektinės nuosavybės, viešųjų pirkimų ir išplėstų tvaraus vystymosi nuostatų.

Dėl asimetrinio susitarimo pobūdžio PAVB EPS partneriai yra pozityviai diskriminuojami, užtikrinant patekimą į ES rinką be muitų, tuo pat metu abipusiai panaikinant iš esmės visos prekybos kliūtis, ir užtikrinama **atitiktis PPO reikalavimams**, skatinant regioninę integraciją, ekonominį bendradarbiavimą ir gerą valdymą. ES penkioms PAVB šalims pasiūlys **patekimą į rinką be muitų ir kvotų**, t. y. tęs dabartinę praktiką, bet nesutrikdytą Patekimo į rinką reglamento pakeitimo įgyvendinimo. PAVB EPS šalių ir ES prekybos santykiai užuot grindžiami vienašale lengvata, dabar yra nustatyti pagal sutartinį susitarimą. Pagal pažangias rinkos atvėrimo nuostatas PAVB EPS šalys 10 metų laikotarpiu liberalizuos 86 proc. prekybos su ES (Mozambikas – 74 proc.), išskyrus jautrius importui žemės ūkio ir žuvininkystės produktus.

Regioninės integracijos skatinimas

Sudarius EPS ne tik buvo išvengta to, kad dėl Patekimo į rinką reglamento pakeitimo būtų išardyta seniausia muitų sąjunga pasaulyje, bet ši Pietų Afrikos muitų sąjunga buvo sustiprinta prie jos priderinus Pietų Afriką ir priartinus Mozambiką. ES ir Pietų Afrikos prekybos, plėtos ir bendradarbiavimo susitarimas (PPBS) *de facto* buvo taikomas visai Pietų Afrikos muitų sąjungai kaip vienam juridiniam asmeniui. Jo prekybos nuostatos bus pakeistos susitarimu, dėl kurio derėjosi visos šalys. Iš ES importuojamoms prekėms bus taikomas vienas bendras išorės tarifas.

EPS taip pat įvairiais kitais būdais stiprinama regioninė integracija, be kita ko, naudojantis jo **prekių kilmės taisyklių regioninės kumuliacijos** galimybėmis, atvirumu kitoms PAVB valstybėms (Angola), kurios prisijungia prie EPS, ir sutvirtinant Pietų Afrikos muitų sąjungą instituciniu požiūriu. EPS numatytas ginčų sprendimo mechanizmas grindžiamas prekybos, plėtos ir bendradarbiavimo susitarimo nuostatomis dėl ginčų sprendimo mechanizmo ir bus taikomas visoms PAVB EPS šalims. Be to, regioninės integracijos procesą dar labiau sustiprins bendros prekybos valdymo nuostatos (pvz., apsaugos priemonės) ir bendros sprendimų priėmimo institucijos.

Nuostatomis dėl regionams teikiamos pirmenybės taip pat užtikrinama, kad PAVB EPS šalys neturėtų galimybės taikyti iš kitų PAVB EPS šalių kilusioms prekėms mažiau palankų režimą nei iš ES importuotoms prekėms.

Susitarimo šalys įsipareigoja sudaryti palankesnes sąlygas regioninei prekybai skatinant

muitinių bendradarbiavimą ir įgyvendinant reformas, visų pirma suderinant ir supaprastinant procedūras ir taisykles PAVB regione, palengvinant tranzitą ir kovojant su sukčiavimu.

Prekybos ir vystymosi skatinimas

Numatytos kelios apsaugos priemonės: daugiašalės apsaugos priemonės, dvišalės apsaugos priemonės, žemės ūkio apsaugos priemonės, taip pat pereinamojo laikotarpio apsaugos sąlyga, taikomos iš Botsvanos, Lesoto, Namibijos ir Svazilando (BLNS) kilusiems produktams, siekiant sušvelninti bet kokią galimą neigiamą poveikį šiose šalyse.

Išgaliojus EPS nebus leidžiama naudotis **žemės ūkio eksporto subsidijomis** – taigi buvo patenkintas dar vienas pagrindinis PAVB EPS šalių reikalavimas.

Palaipsniui panaikinant tarifus, taikomus tokiems tarpiniams produktams ir žaliavoms, kaip trąšos ir mašinos, bus dar labiau paskatintas pridėtinės vertės kūrimo procesas.

EPS įtraukta peržiūros sąlyga dėl paslaugų. Derybos dėl paslaugų bus tęsiamos su tam tikru skaičiumi PAVB šalių. Peržiūros sąlyga suteikia galimybę vėlesniu etapu įgyvendinti nuostatas dėl paslaugų, taip pat dėl viešųjų pirkimų ir intelektinės nuosavybės teisių.

Įtrauktas svarbus Pietų Afrikos ir ES protokolą dėl geografinių nuorodų, o tai buvo pagrindinis ES reikalavimas. Iš viso protokolą apima 105 Pietų Afrikos produktus (102 iš jų susiję su vynais) ir 251 produktą. ES apsaugos tokius Pietų Afrikos pavadinimus kaip „Rooibos“ ir daug vynų pavadinimų, pvz., „Stellenbosch“ ir „Paarl“.

Išsamiam skyriuje dėl **vystomojo bendradarbiavimo** nustatomos su prekyba susijusios sritys, kuriose galima naudotis **ES finansine parama**. Vis dėlto, kitaip nei Vakarų Afrikos valstybių ekonominės bendrijos EPS, kuriame numatytas didelis finansinis paketas, atveju, šiuo etapu neprisitaikiama jokių finansinių įsipareigojimų. Nepaisant to, rengiant ir įgyvendinant EPS numatyta finansuoti konkrečias nacionalines ir regionines orientacines programas pagal vystomojo bendradarbiavimo priemonę ir 11-ąją EPF.

Politinė erdvė

Ekonominės partnerystės susitarime ES parodė lankstumą leisdama PAVB EPS valstybėms išsaugoti taikytus **eksporto muitus** ir taikyti naujus eksporto mokesčius išskirtinėmis aplinkybėmis, kai reikia konkrečių pajamų, siekiant skatinti besikuriančias įmones ar apsaugoti aplinką. Apskritai EPS daugiau erdvės suteikta BLNS šalims, bet taip pat tam tikros ribotos galimybės suteiktos Pietų Afrikai ribotam skaičiui produktų (8) tuo atveju, jei ji gali pagrįsti pramonės plėtros poreikius ne ilgesniu kaip 12 metų laikotarpiu. Pagal tą tekstą PAVB šalims leidžiama gauti naudos iš žaliavų.

Buvo įtraukta **išlyga dėl didžiausio palankumo statuso**, tačiau pagal ją lengvatos ES nebus suteiktos automatiškai. Šių lengvatų suteikimas visų pirma turi būti išnagrinėtas ir taikomas tik susitarimams su pagrindinėmis prekybos šalimis. Išlyga dėl didžiausio palankumo statuso taikoma tik muitams ir muitinės mokesčiams, o prekių kilmės taisyklės neįtrauktos.

Kaip nurodyta anksčiau, numatyta daug apsaugos priemonių, taip pat skirtų **ką tik susikūrusioms pramonės šakoms apsaugoti**. Be to, PAVB turėjo galimybę jautriems importui produktams netaikyti liberalizavimo tvarkos.

Pagarba vertybėms ir susitarimo įgyvendinimo stebėseną

Į susitarimą įtraukta nevykdymo sąlyga (110 straipsnio 2 pastraipa), pagal kurią numatomas pagrindas imtis „tinkamų priemonių“ pagal galiojančią Kotonu susitarimą tuo atveju, jei susitarimo šalis nevykdo savo įsipareigojimų pagal pagrindinius susitarimo 2 straipsnyje numatytus principus. Prekybos lengvatų sustabdymas yra viena iš tokių priemonių, net jei ji bus taikoma kraštutiniu atveju.

Pirmoji EPS dalis skirta darniam vystymuisi, taigi šios nuostatos yra svarbios. Susitarimo šalys dar kartą patvirtina savo prievolę pagal tarptautinę teisę, įskaitant **TDO konvencijas**, ir įsipareigoja nenukrypti nuo savo aplinkosaugos ir darbo teisės aktų. EPS taip pat numatyta konsultavimosi procedūra kiekvienu aplinkosaugos arba darbo srities klausimu. Vykstant **dialogui** tokiais klausimais gali dalyvauti atitinkamos valdžios institucijos ir suinteresuotieji subjektai. Susitarime nustatomas išsamus sąrašas sričių, kuriose partnerės bendradarbiaus siekdamas skatinti tvarų vystymąsi.

Pranešėjas mano, kad svarbu stiprinti susitarimo **stebėsenos nuostatas**. 4 straipsnyje susitarimo šalys susitaria nuolat stebėti šio susitarimo įgyvendinimą ir poveikį, „**pasitelkdamas atitinkamus dalyvavimu pagrįstus procesus**“, kad jo „nauda piliečiams“ būtų kuo didesnė. Be to, kas penkerius metus bus vykdoma susitarimo peržiūra (116 straipsnis). Vis dėlto praktinės šios stebėsenos priemonės turi būti sustiprintos. Kol bus pradėtas anksčiau minėtas darnaus vystymosi dialogas ir atitinkami dalyvavimu pagrįsti stebėsenos procesai, gali **trūkti jungtinio parlamentinio komiteto ir jungtinio konsultacinio komiteto** (kurie numatyti pagal CARIFORUM EPS, tačiau neįtraukti PAVB EPS teksta), nebent būtų galima naudotis esamomis struktūromis (regioninės jungtinės parlamentinės asamblėjos posėdžiai, ES ir Pietų Afrikos parlamentinis komitetas ir t. t.) Dėl šių trūkumų apgailestaujama ir reikės rasti pragmatinius sprendimus jiems pašalinti.

Išvada

Pranešėjas rekomenduoja pritarti PAVB ir ES ekonominės partnerystės susitarimo sudarymui. EPS sudaro galimybes užtikrinti esminius teigiamus pokyčius ir prisidėti prie tvaraus ekonomikos augimo, taip pat plėtoti regionų vidaus prekybą ir integraciją.

Vis dėlto prekybos ir partnerystės susitarimas gali būti tik maža didesnės strategijos dalis. PAVB valstybės turėtų vykdyti prekybai ir vystymuisi palankią vidaus politiką, taip pat tęsti struktūrines reformas. Reglamentavimo struktūra, kuria pritraukiamos investicijos, – dar vienas tokios strategijos elementas. Šios šalys taip pat turėtų naudotis EPS galimybėmis ir ateityje imtis veiksmų ne tik prekybos prekėmis, bet ir prekybos paslaugomis srityje. ES turėtų teikti pagalbą gebėjimų stiprinimo srityje ir su prekyba susijusią pagalbą. EP turės stebėti įgyvendinimą ir prireikus kelti klausimus. Siekiant kiek įmanoma padidinti susitarimo poveikį, reikia nustatyti tinkamas stebėsenos struktūras.

12.7.2016

VYSTYMOŠI KOMITETO NUOMONĖ

pateikta Tarptautinės prekybos komitetui

dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir PAVB EPS valstybių ekonominės partnerystės susitarimo sudarymo Europos Sąjungos vardu projekto (10107/2016 – C8-0243/2016 – 2016/0005(NLE))

Nuomonės referentas: Pedro Silva Pereira

TRUMPAS PAGRINDIMAS

Ekonominės partnerystės susitarimų (EPS), t. y. Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno valstybių ir Europos Sąjungos prekybos ir vystymosi partnerysčių, tikslas – remti prekybą, regioninę integraciją ir palaipsnį AKR valstybių integraciją į pasaulio ekonomiką, kartu skatinant jų darnų vystymąsi.

2014 m. liepos 15 d. ES užbaigė derybas dėl ekonominės partnerystės susitarimo dėl vien tik prekių su šešiomis iš penkiolikos Pietų Afrikos vystymosi bendrijos (PAVB) narių: Botsvana, Lesotu, Mozambiku, Namibija, Svazilandu (toliau – BLMNS) ir Pietų Afrika. PAVB EPS partnerės yra įvairių šalių grupė – nuo mažiausiai išsivysčiusių iki didesnes nei vidutinės pajamas gaunančių šalių. ES yra didžiausia jų regioninės prekybos partnerė. BLMNS šalims pagal EPS bus užtikrinama vienoda patekimo į rinką tvarka: prieiga prie ES rinkos be muitų ir kvotų. Pietų Afrikai EPS pakeis atitinkamas prekybos, plėtos ir bendradarbiavimo susitarimo (PPBS) nuostatas ir pagal jį bus užtikrintos papildomos galimybės patekti į rinką. EPS numatyta galimybė vėliau prisijungti Angolai, vienai iš mažiausiai išsivysčiusių šalių, kuri taip pat dalyvauja derybose.

PAVB EPS būdingos tam tikros vystymosi skatinimo nuostatos. Jų asimetrinis pobūdis sudaro sąlygas EPS partnerėms apsaugoti jautrius sektorius nuo Europos konkurentų. EPS valstybės išlaikys kai kurias politikos galimybes taikyti kelias apsaugos priemones ir taip apsaugoti vidaus pramonę, žemės ūkio rinką ir užtikrinti apsirūpinimą maistu. Panaikinta galimybė naudotis žemės ūkio produktų eksporto subsidijomis ir produktų, kuriems netaikoma liberalizavimo tvarka, atveju netaikoma neveikimo išlyga. Be to, nustatytos gana lanksčios kilmės taisyklės, o išimtinėmis aplinkybėmis galima taikyti eksporto mokesčius. Visgi, įgyvendinant susitarimą, bus nepaprastai svarbu, kad EPS institucijos atidžiai stebėtų aktualius pokyčius ir greitai imtųsi veiksmų, jeigu kiltų sunkumų.

Be to, vystymosi bendradarbiavimo nuostatose nustatytos pajėgumų ir kitos su prekyba

susijusios sritys, kuriose būtų galima naudotis ES finansine parama. Susitarimui įgyvendinti reikės tinkamų išteklių ir, neskaitant Europos plėtros fondo ir pagalbos prekybai, PAVB valstybėms gali prireikti papildomų išteklių prisitaikymo prie EPS išlaidoms, kaip antai sumažėjusios pajamos, padengti. Pranešėjas mano, kad svarbu išplėtoti susitarime numatyto EPS fondo idėją ir kad PAVB EPS valstybių liberalizavimo įsipareigojimų įgyvendinimo tvarkaraštis turėtų atitikti paramos vystymuisi tvarkaraštį. Be to, reikalinga ES parama siekiant vykdyti fiskalines reformas ir užtikrinti gerą mokesčių srities valdymą.

EPS yra įtrauktas Prekybos ir darnaus vystymosi skyrius, kuriame patvirtinama, kad susitarimo šalys laikysis tarptautiniu mastu pripažintų standartų ir įsipareigojimo užtikrinti, kad būtų įgyvendinti darbo ir aplinkosaugos teisės aktai. Į konsultavimosi darnaus vystymosi klausimais procedūrą gali būti įtrauktos atitinkamos institucijos ir suinteresuotieji subjektai. Vis dėlto pranešėjas reiškia susirūpinimą dėl to, kad per derybas buvo menkai įtraukta pilietinė visuomenė, ir pabrėžia, kad įgyvendinimo etapu reikėtų labai skatinti pilietinę visuomenę dalyvauti.

Deja, PAVB EPS nėra įtraukta atskiros žmogaus teisių išlygos ir tik daroma nuoroda į Kotonu susitarimą, pagal kurį susitarimo šalys sunkių žmogaus teisių pažeidimų atvejais gali priimti „atitinkamas priemones“. Turint tai mintyje, svarbu užtikrinti, kad susiejamąsias nuostatas šiame susitarime ir kituose EPS nenustotų galioti po to, kai 2020 m. baigs galioti Kotonu susitarimas.

PAVB EPS suformuluotas taip, kad būtų suderinamas su Pietų Afrikos muitų sąjungos (PAMS) veikimu. Pranešėjas mano, kad šis EPS gali būti tolesnės regioninės integracijos pagrindas, jei bus imtasi reikiamų tolesnių veiksmų, visų pirma susijusių su techninių pajėgumų, pvz., dėl kilmės taisyklių, skatinimu ir sąlygų prekybai sudarymu.

Žinoma, svarbiausias veiksnys norint gauti visą naudą, kurią gali duoti naujos prieigos prie rinkos galimybės, yra veiksmingas įgyvendinimas. Todėl labai svarbu užtikrinti, kad būtų įdiegtos numatytos struktūros ir mechanizmai, taip pat užtikrinta, kad jie veiktų skaidriai. Taip pat bus svarbu skatinti stiprius įmonių tarpusavio ryšius, ypač siekiant remti Afrikos privatųjį sektorių. Pranešėjas atkreipia dėmesį į tai, kad PAVB EPS įgyvendinimą reikia veiksmingai stebėti, ir pabrėžia, kad būtina bendradarbiauti su pilietine visuomene. Atsižvelgiant į tai, svarbu skirti išteklių, kad būtų sudarytos sąlygos pilietinei visuomenei dalyvauti stebėsenos procese. Ypač bus svarbu stebėti, kaip EPS prisideda prie tvarios ir sąžiningos prekybos, darnaus vystymosi skatinimo ir skurdo mažinimo.

Be to, pranešėjas ragina Jungtinę tarybą teikti pažangos ataskaitas, kurios turėtų būti aptariamąs Europos Parlamente, Afrikos parlamentuose ir AKR ir ES jungtinėje parlamentinėje asamblėjoje, siekiant įvertinti, kiek ši partnerystė prisideda prie darnaus vystymosi.

Pranešėjas daro išvadą, kad į susitarimą įtrauktos lankstumo ir apsaugos nuostatos, ypač susijusios su prekyba ir darniu vystymusi, gali padėti užtikrinti abiem pusėms naudingą susitarimą, skatinantį vystymąsi ir taip užtikrinantį politikos suderinamumą vystymosi labui, jei tik bus užtikrintas veiksmingas jo įgyvendinimas ir stebėseną.

Vystymosi komitetas ragina atsakingą Tarptautinės prekybos komitetą rekomenduoti Parlamentui pritarti Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir PAVB EPS valstybių ekonominės partnerystės susitarimo sudarymo Europos Sąjungos vardu projektui.

NUOMONĘ TEIKIANČIO KOMITETO PROCEDŪRA

Pavadinimas	ES bei jos valstybių narių ir PAVB EPS valstybių ekonominės partnerystės susitarimas	
Nuorodos	10107/2016 – C8-0243/2016 – COM(2016) 0018 – 2016/0005(NLE)	
Atsakingas komitetas	INTA	
Nuomonę pateikė Paskelbimo plenariniame posėdyje data	DEVE	7.7.2016
Nuomonės referentas (-ė) Paskyrimo data	Pedro Silva Pereira	28.4.2016
Svarstymas komitete	23.5.2016	20.6.2016
Priėmimo data	12.7.2016	
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 15 –: 6 0: 2	
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Louis Aliot, Ignazio Corrao, Nirj Deva, Doru-Claudian Frunzulică, Maria Heubuch, György Hölvényi, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Arne Lietz, Linda McAvan, Norbert Neuser, Maurice Ponga, Cristian Dan Preda, Lola Sánchez Caldentey, Elly Schlein, Eleni Theoharous, Bogdan Brunon Wenta, Anna Záborská	
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Seb Dance, Jordi Sebastià, Adam Szejnfeld, Joachim Zeller	
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai (200 straipsnio 2 dalis)	Maria Arena, Petras Auštrevičius	

ATSAKINGO KOMITETO PROCEDŪRA

Pavadinimas	ES bei jos valstybių narių ir PAVB EPS valstybių ekonominės partnerystės susitarimas	
Nuorodos	10107/2016 – C8-0243/2016 – COM(2016)0018 – 2016/0005(NLE)	
Konsultavimosi data / prašymas dėl pritarimo	29.6.2016	
Atsakingas komitetas Paskelbimo plenariniame posėdyje data	INTA 7.7.2016	
Nuomonę teikiantys komitetai Paskelbimo plenariniame posėdyje data	DEVE 7.7.2016	ENVI 7.7.2016
Nuomonė nepareikšta Nutarimo data	ENVI 17.2.2016	
Pranešėjai Paskyrimo data	Alexander Graf Lambsdorff 15.2.2016	
Svarstymas komitete	24.5.2016	15.6.2016
Priėmimo data	14.7.2016	
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 22 –: 10 0: 1	
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	William (The Earl of) Dartmouth, Laima Liucija Andrikienė, Maria Arena, Karoline Graswander-Hainz, Yannick Jadot, Ska Keller, Jude Kirton-Darling, Alexander Graf Lambsdorff, Bernd Lange, Emmanuel Maurel, Anne-Marie Mineur, Sorin Moisă, Godelieve Quisthoudt-Rowohl, Inmaculada Rodríguez-Piñero Fernández, Marietje Schaake, Helmut Scholz, Joachim Schuster, Joachim Starbatty, Iuliu Winkler, Jan Zahradil	
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Reimer Böge, Victor Boştinaru, Klaus Buchner, Seán Kelly, Gabriel Mato, Bolesław G. Piecha, Pedro Silva Pereira, Ramon Tremosa i Balcells, Wim van de Camp, Jarosław Wałęsa, Pablo Zalba Bidegain	
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai (200 straipsnio 2 dalis)	Mara Bizzotto, Jozo Radoš, Dariusz Rosati, Paul Rübig, Mylène Troszczynski	
Pateikimo data	19.7.2016	